

93.00-84/21.08.2021

Рецензия

за придобиване на образователна и научна степен „доктор”
в СА „Д. А. Ценов” – Свищов

Рецензент: проф. д-р Димитър Георгиев Велев,

УНСС-София

научна специалност 05.02.08 Приложение на изчислителната техника в икономиката.

Определен за член на Научно жури със Заповед на Ректора на СА „Д. А. Ценов” – Свищов № 216/29.04.2021 г.

Автор: Михаела Маркова Маркова – задочен докторант към катедра „Бизнес информатика“ при СА „Д.А. Ценов гр. Свищов

Тема на дисертационния труд: „Електронната търговия – ключов фактор в дигиталната трансформация на малкия и средния бизнес“

I. Общо представяне на дисертационния труд:

Представената за рецензия разработка е в обем от 159 страници и се състои от увод, три глави, заключение, списък на използвана литература и едно приложение. Изложението е от 143 страници основен текст и в него са представени 17 таблици и 30 фигури. Цитираната литература включва 125 източника – 24 български и 101 чуждестранни.

Обект на изследване в дисертационния труд са малките и средните предприятия, които осъществяват електронна търговия и поддържат приложения за това.

Предмет на изследване са съвременните методи, платформи и тенденции при създаването на приложения за електронна търговия.

Основната теза на настоящата дисертация е, че успешното трансформиране на бизнеса в малките и средните предприятия, налага правилен избор на подходи и платформи за неговото осъществяване, като се създават и внедряват приложения, които са максимално ефективни, и едновременно с това, съобразени с техните ресурсни възможности.

Считам, че тези формулировки са правилни и съответстват на поставените цели и задачи. Правилно са поставени и важни ограничителни условия, определящи точно обхвата на научното изследване.

Представените теоретични постановки са подкрепени с цитирания на съответните литературни източници. В изследването са посочени 125 източника, които са използвани коректно и целесъобразно.

Като цяло разработката е добре структурирана. Използван е традиционният подход – първо са разгледани теоретичните аспекти на дигиталната трансформация и електронната търговия като ключов елемент при нейното осъществяване в малките и средните предприятия. След това са представени подходите и методологиите за създаване на бизнес приложения за електронна търговия. Накрая е разгледано състоянието и готовността за осъществяване на дигитална трансформация на бизнеса в България.

Към всяка една от главите има формулирани изводи и обобщения, които са логически свързани както помежду си, така и с издигнатата теза.

II. Преценка на формата и съдържанието на дисертационния труд

1. Преценка на актуалността и разработеността на изследвания в дисертацията научен проблем.

Рецензираната разработка е актуална както в теоретичен, така и в практически аспект, защото в динамичната среда, в която функционират малките и средните предприятия (МСП) днес, са необходими подходи, които да ги подпомагат при осъществяването на дигитална трансформация, а едновременно с това да отразяват основните цели и задачи, поставени пред тях.

Идеята за трансформация предполага използването на съвременни информационни технологии, както в производството и реализацията на стоки и услуги, така и в управлението на малките предприятия. Дисертационният труд представя възможностите за трансформиране на бизнеса им чрез използване на подходящи платформи и подходи за електронната търговия. Утвърждава се, че сполучливите решения в тази посока са адекватен отговор на настъпилите промени в средата на функциониране и значимо способстват за реализацията на стратегическите цели на МСП.

В дисертационната работа са представени вижданията на редица учени по основните теоретични постановки и положителния опит на различни страни, свързани с въпросите на дигиталната икономика и концепцията за дигитална трансформация, които разширяват и допълват изследванията в тази област.

В хода на изследването докторантката очертава подходите и методологиите за създаване на бизнес приложения, които са основата на инструментариума за осъществяване на електронна търговия. Като положителен момент в разработката може да се посочи извършеният сравнителен анализ и оценката на системите за управление на съдържанието с

отворен код, които са възможното решение за създаване на приложения за електронна търговия.

Положително може да се оцени и направеният опит да се определят критериите и методиката за избор на платформа за създаване на електронен магазин, където могат да се открият както научни, така и приложни приноси.

Добро впечатление в разработката прави анализът на системите за електронна търговия в България, базиран на собствено анкетно проучване, реализирано по научноизследователски проект със значително участие на авторката.

Специално място в дисертацията е отделено на изработването на методика за реализиране на проекта за електронна търговия. Представената методика цели да се очертаят някои базови насоки, които да са полезни на мениджърите на МСП и на екипите, реализиращи тази идея.

В заключение може да се направи извода, че авторката потвърждава своята теза, че дигитализацията на бизнеса в малките и средните предприятия е възможна при правилен и мотивиран избор на подходи и платформи за електронна търговия, внедряване на иновативни решения на базата на реалистична оценка на състоянието на наличните ресурси и стриктно спазване на препоръчаната методика. Всичко това е свидетелство, че са изпълнени поставените задачи и са постигнати целите на дисертационния труд.

2. Език, обем и инструментариум на дисертационния труд

Изложението е в необходимия научен стил. Въведените термини са пряко свързани с анализираната проблематика. За осъществяването на изследването е използван подходящ комплекс от подходи и методи.

Направеното емпирично проучване е *представително*. Извадката е *правилно определена*. Обхванати са достатъчен брой малки и средни

предприятия, които дават възможност за набирането на необходимия обем информация по изследваната проблематика.

Авторефератът е в обем от 43 страници и отразява основните моменти от дисертацията и постигнатите изследователски резултати. Към него са приложени още: Справка за основните научни приноси и Списък на публикациите, свързани с дисертационния труд.

Докторантката е представила 4 публикации, от които 3 самостоятелни и 1 съвместно с научния ръководител. Публикациите са направени по теми, свързани с дисертацията, и отговарят на изискванията.

Изложението е в нужния обем, като е предложено достатъчно количество илюстративен материал – схеми, графики, таблици и др., сполучливо подкрепящи съдържанието на дисертацията.

III. Научни и научно-приложни приноси на дисертационния труд

3.1. Научни постижения:

1. Анализирани са състоянието и възможностите на електронната търговия като компонент на дигиталната трансформация на бизнеса.

2. Анализирано е състоянието на информационната инфраструктура в малките и средните предприятия и готовността им за внедряване на приложения, осъществяващи електронна търговия.

3.2. Научно-приложни постижения:

1. Дефинирана е система от критерии за оценка на възможностите на отделните платформи за осъществяване на електронна търговия и подпомагане на избора на конкретно решение.

2. Разработена е и е предложена методика за реализиране на проекти за електронна търговия в малките и средните предприятия.

IV. Бележки и препоръки по дисертационния труд

Препоръчително е в представените анализи да се търси по-голяма дълбочина, изразяваща се в: откриване на причинно-следствените връзки в разглежданите процеси; определяне на факторите, които ги генерират и насочват; и накрая – формулиране на тенденции и прогнози на базата на възможните сценарии при реализиране на представените проекти.

Препоръчително е използването на специализиран софтуерен инструментариум за анализ и визуализация.

Въпроси:

- Кой е основният фактор, който се явява определящ при избора на подход за осъществяването на електронна търговия?
- Какви са очакваните проблеми при внедряването и използването на платформа за електронна търговия?

V. Обобщена оценка на дисертационния труд

Представеният дисертационен труд на докторант Михаела Маркова Маркова има структурата и обема, характерни за подобен вид научно изследване. Той съдържа необходимите научни и научно-приложни приноси и отговаря на всички изисквания и критерии за присъждане на образователната и научна степен „доктор”. Всичко това ми дава основание да предложа на почитаемото Научно жури да присъди образователната и научна степен „доктор“ по специалност „Приложение на изчислителната техника в икономиката“ на Михаела Маркова Маркова.

гр. София

11.07.2021 г.

Подпис: ..

/проф. д-р Димитър Велев/